

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

8/2004

Společné prohlášení prezidentů Ukrajiny a Polska

Přihlízejíce ke strategické povaze vzájemných vztahů mezi dvěma státy se zřetelem k celoevropským demokratickým hodnotám a ideálům, ve snaze učinit společný přínos pro výstavbu nové sjednocené Evropy řídíme se zaměřením schváleného společného prohlášení z května 1997 „K porozumění a sblížení“ -Ukrajina a Polsko nezapomínají na složité dění ve společné bolestivé minulosti...

Dlouhodobé dějiny ukrajinsko-polských vztahů zahrnují řadu světlých stránek, jakož i tragických událostí, jež ztěžovaly mírovou koexistenci obou národů.

Paměť Ukrajinců i Poláků bolestně jítí tragické události z let 1943-1944, k nimž došlo na Volyni, v Chelmské oblasti a ve Východní Haliči. Představa je spojena s nezvykle bolestnými osudy poválečného pokolení obou národů. Existující v té době nenávisti, předpojatosti, sociální a ekonomické problémy, chybné ideologie, politické hříchy, vystoupily do ohromné tragédie, jež pohltila životy desítek tisíc lidí, vytvořila spaleniště z vesnic, chrámů a památníků - přinesla nepředstavitelná strádání, zasela hlubokou bolest a nedůvěru.

Nejsme s to pozměnit dějinné události, ani je nemůžeme zapřít, zamlčet nebo omluvit. Jsme naopak povinni nalézt v sobě odvahu přijmout pravdu, aby zločin mohl být pojmenován zločinem, jelikož pouze ve vztahu k pravdě lze budovat budoucnost.

Řídíce se přesvědčením, že přátelské a sousedské ukrajinsko - polské vztahy nemůže poškodit ani zveřejnění nejbolestivějších faktů z naší minulosti, majíce v paměti tragické události na Volyni v Chelmské oblasti i ve východní Haliči, prezidenti Ukrajiny i Polské republiky jménem ukrajinského a polského národa:

- tlumočí nejhlubší soustrast obětem krvavých bratrovražedných konfliktů a vyjadřují rovněž soucit jejich rodinám
- sdílejíce bolest rodinných obětí pokládají za nezbytné společně pokračovat v hledání historické pravdy o tragédii na Volyni uskutečnění veřejného morálního odsouzení pachatelů zločinů způsobených proti ukrajinskému a polskému národu.
- rozhodně a jednoznačně odsuzují zločiny způsobené v minulosti proti oběma národům, vyjadřují hluboké přesvědčení, že žádná ideologie ani politické zájmy či účtování křivd minulých desetiletí nemohou být omluvou pro zločiny, ani uplatněním principu kolektivní odpovědnosti jakož i msty ve vztazích mezi národy.
- odsuzují počínání, jež vedlo k vyhnání ukrajinského a polského obyvatelstva v době druhé světové války. Velké oběti přinesly oba národy. Zvláště tragický osud zažilo polské obyvatelstvo Volyně v letech 1943-1944
- podporují výzvu Jana Pavla II. I ukrajinskému a polskému národu:
- „Nastala doba osvobodit se od bolestivé minulosti... Necht' odpuštění udělené a získané naplní jako léčivý balzám každé srdce.

Necht' díky očištění historické paměti se všichni připraví vyzvednout to, co sjednocuje a ne to co rozděluje, aby společně mohli stavět budoucnost, založenou na bratrské spolupráci a pravé solidaritě."

Skláníme se před oběťmi zločinů a všech tragických událostí, které doprovázely společné dějiny, vyslovujeme přesvědčení, že vzájemné odpuštění bude prvním krokem úplného smíření mladých pokolení Ukrajinců a Poláků, kteří se úplně oprostí od zátěží tragické minulosti. Hluboce oceňujeme a sdílíme každé slovo, kterým, se odepouští, jakož i to, kterým prosíme o odpuštění, pokud pramení z duše.

Soudíme, že konflikty minulosti nemohou zrušit to, co v průběhu staletí spojovalo Ukrajinu a Polsko. Z tohoto místa tragicky vstoupivšího do dějin obou národů obracíme se s výzvou k ještě těsnějším svazkům, jež nás spojují u vě-domí, že každý, kdo se snaží tyto svazky narušit nejen působí proti jinému národu, ale i proti vlastnímu.

Dnes jsme blíže k pravdě i jeden k druhému, společně ve sjednocené Evropě.

Leonid Kučma

Alexandr Kvašněvský

(Překlad z ukrajinštiny: Ing. Boris Zajíc)

Vzhledem k výše uvedenému se redakce rozhodla neotiskovat napříště příspěvky pojednávající o banderovském hnutí na Volyni. Plně souhlasíme s obsahem prohlášení prezidenta Ukrajiny a Polska a jejich doporučením vzájemného zklidnění emocí a odpuštěbní křivd a prožitých krvavých událostí.

V. Latzelová

redakce

VI. Dufek

předseda CVSCVP

Přes Duklu a Liptovský Mikuláš do vlasti

(Z polního deníku Vladimíra Tenglera -
dokončení)

Hned po ukončení dělostřelecké přípravy jsme „sbalili“ své palposty a vrátili se na náš starý známý úsek k Ondavě. Zaujali jsme palposty a podporovali útok naší pěchoty na Svidník.

15. ledna 1945 sovětská armáda zahájila ofenzívu ve směru na Prešov a Košice, která přinutila nepřítele k ústupu z východního cípu Slovenska. 18. ledna jsme vyrazili od Ondavy. Pronásledovali jsme ustupujícího nepřítele přes Zborov a Bardějov. 27. ledna byla osvobozena Levoča a 28. ledna Poprad.

Poprvé jsme spatřili zasněžené vrcholky Vysokých Tater v celé jejich zimní kráse a mohutnosti. Mráz dosahoval 25 stupňů Celsia pod nulou. Nebylo to nic příjemného.

Nepřítel se snažil zpomalit náš postup ničením mostů a zátarasy na silnicích. Postup zpomalovaly také sněhové závěje. Místy jsme museli do kopců zapřáhat do minometu několik aut současně.

V bojích o Vážec a Liptovský Hrádek jsme utrpěli ztráty na životech, když do postavení sousedního minometu dopadl nepřátelský granát. Mezi mrtvými byl Josef Kočí z Moldavy a Dmitrij Bondarevský z Kupičova.

V bojích o Liptovský Mikuláš jsme zřídili palebná postavení v zahradě velkostatku v Beňdikové, odkud jsme pak ostřelovali

Liptovský Mikuláš. Po zastřelení cílů salva naší baterie doslova splynula, jako by to střílel jeden jediný minomet. Z jedné strany velkostatku se vysypala všechna sklada z oken. Majitel nám to pak vyčítal. Nám, otrlým frontovým vojákům to všechno bylo k smíchu. Do budov jsme pak nanosili ze stodoly slámu, abychom měli kde spát. Libovali jsme si, že máme zase střechu nad hlavou a nemusíme spát v bunkrech.

Asi po dvanácti dnech jsme se přesunuli do nových postavení poblíž lesa u Liptovského Jána. Znovu jsme odtud ostřelovali Liptovský Mikuláš. Pak znovu přesun do Bendikové. Poblíž stále naše baterie 122 mm houfnic.

U jejich palebných postavení byly postaveny stany pro obsluhu.

3. března 1945 byl ráno na frontě klid. Bratr Josef, který byl výkonným rotmistrem a strýc Jaroslav Tengler, zbrojří, odpočívali ve stanu. Náhle přišel dělostřelecký přepad. Těžký granát dopadl poblíž stanu. Stěpina granátu zasáhla Josefa pod žebra do pravého hrudníku. Zdravotníci mu ránu ošetřili a odváželi ho na ošetřovnu do Liptovského Ondreje. Cestou zemřel vykrváčením. Ráno předtím dostal z domova dopis, že se jeho manželce Olze narodila dceruška Miluška. Odpověď na dopis už nenapsal... Malou Milušku nikdy nespatriil.

Jak se ukázalo, dělostřelecký přepad navodil pomocí vysilačky německý diverzant ukrytý v zradu v nedalekém lese. Dělostřelci provedli záhat. Diverzanta dopadli a zlikvidovali.

O smrti bratra Josefa jsem se dověděl až na druhý den, neboť jsem v té době ležel s angínou v polní nemocnici v Liptovském Hrádku. Pobyl jsem v nemocnici deset dní. Plakal jsem, že ze tří bratrů jsem už zůstal sám. Strýc Jaroslav Tengler s kamarády pohřbili Josefa na cintorínu v Liptovském Ondreji. Bylo tam pohřbeno asi patnáct našich vojáků. Nevěděl jsem, jak napsat tuto těžkou zprávu rodičům a švagrově.

Po propuštění z nemocnice jsem se hlásil u 1. houfnicové baterie, u které sloužil bratr Josef. Potřebovali muniče, tak mi velitel baterie zařídil přeložení k houfnicím.

24. března jsme zaujali nová postavení u hřbitova poblíž Liptovského Mikuláše. Byli jsme připraveni na přímou palbu proti tankům. Nepřítel protiútokem znovu dobyl Bobrovec a Trstené a severně od železniční trati výšinu Háje (dnes je na Hájích československý vojenský hřbitov), ovládající široké okolí. Po těžkých bojích za cenu krvavých ztrát naší pěšáci výšinu znovu dobyli, tentokrát už definitivně.

4. dubna 1945 naši osvobodili Liptovský Mikuláš. 5. dubna byl osvobozen Ružomberok. Němci před ústupem už nestačili vyhodit podmiňované mosty a továrny.

11. dubna 1945 byl po těžkých bojích osvobozen Turčianský Martin. U Dubné skály jsme přímou palbou z houfnic zlikvidovali kulometná hnízda umístěná v kavernách vysekaných ve skále. Za postupu pohořím Velká Fatra nám vydatně pomáhalo civilní obyvatelstvo, především při opravách horských cest a s volskými potahy při dopravě děl a minometů na hřebeny hor. Boje o průchod Velkou Fatrou trvaly od 13. do 25. dubna. 30. dubna byla osvobozena Žilina.

1. května 1945 jsme se přepravili přes Váh a po hřebenech Javorníku postoupili na Moravu.

3. května byly osvobozeny Velké Karlovice a Hrozenkov. Další postup k Bystřici

pod Hostýnem-Veliková-Lukov-Fryšták-Holešov-Hulín a Kroměříž.

6. května 1945 jsme byli v okolí Vsetína. Kolem silnic kvetly ovocné stromy. Moravské obyvatelstvo nás všude upřímně vítalo a hostilo.

Zaujali jsme palebná postavení poblíž kasáren v Holešově. Poněkud předem jsme tam oslavovali konec války. Nevím, odkud dělostřelci sehnali pivo a víno. K pití nerozlučně patří zpěv, tak jsme si také ve vesel zappivali.

8. května 1945 jsme už byli u Prostějova.

9. května 1945 jsme byli u vesnice Hruška. Zde jsme naposled střelili z houfnice po nepříteli. Kolem poledního přišla tolik toužebně očekávaná zpráva **Německo kapitulovalo!**

Všichni jsme měli obrovskou radost, že jsme se konečně dočkali tak drazé zaplaceného vítězství. Vypálil jsem do vzduchu celý diskový zásobník do samopalu. Naši sousedé, Rumuni, měli mnoho protiletadlových děl a těžkých kulometů. Večer vykouzlili ohňostroj na celou oblohu.

10. května 1945 jsme sbalili palposty a postupovali po trase Boskovice-Svitávka-Letovice. Tam pro nás válka definitivně skončila. Organizovaný odpor nepřítel ustal. Navzájem jsme se objímali a plakali radostí, že jsme zůstali naživu. Já jsem měl zas proč plakat lítostí, že se dnešního dne nedožili oba moji bratři, Josef a Tonic.

Pak jsme tři dny stáli v Senohrabech u Prahy. Čistili jsme děla a výstroj. Přípravovali jsme se na slavnostní vojenskou přehlídku v Praze.

17. května 1945 jsme defilovali před československou vládou a prezidentem republiky Dr. Edvardem Benešem. Den, na který nelze zapomenout, pokud budu žít.

Po přehlídce nás ubytovali ve škole U Studánky v Praze 5. Pak přišel přesun na Žatecko, kde jsme v malých vesnických posádkách zajišťovali klid a bezpečnost českých osidlců. Jako svobodník jsem byl velitelem malé posádky detašované v Očihově u Podbořan.

Po prožitých útrapách jsme se cítili jako v pozemském ráji. Zdánlivě nám nic nechybělo, nebýt hlodavé touhy po rodinách, které zůstaly na Volyni.

Přišlo těžké rozhodování, zda zůstat ve vlasti, pro jejíž osvobození jsme přinesli tolik obětí a čekat, až někdy v budoucnosti za námi přijdou rodiny, nebo se vrátit domů k rodinám. Měl jsem doma mladou ženu Milušku a malou dcerku stejného jména, kterou jsem dosud ani neviděl. Narodila se v květnu 1944, když naše minometka byla na Bukovině. Kdo by v mé situaci odolal? Demobilizoval jsem a vrátil se domů na Volyn.

10. července 1945 jsme vyjeli vlakovou soupřevozem z Prahy. Jelo nás na 1200 demobilizovaných vojáků z Volyně. Po několika dnech cesty jsem se vrátil do rodné vesničky Moldavy domů. Cestou jsem se zastavil u rodičů. Přivítal jsem se s rodiči a Josefovou manželkou Olgou. Dlouho jsme všichni plakali. Já jsem ztratil oba bratry, rodiče syny, švagrová Olga manželka a Miluška táta.

Manželka se bála být doma na usedlosti sama. Měli jsme po sousedky s rodiči postavenou novou usedlost. S malou dcerkou se odstěhovala ke své matce. Tchán, který rovněž sloužil v československé armádě, zůstal v Československu. Po přivítání s rodiči a švagrovou jsem se vydal za manželkou a malou dcerkou, kterou jsem viděl poprvé.

Dcerka si na mě dlouho nemohla zvyknout: „Ty nejsi můj táta! Můj táta je támhle!“ a ukazovala na mou fotografii visící na zdi.

Společenský krajanský život v Moldavě nebyl zdaleka takový, jako býval před válkou. Lidé se teprve pomalu vzpamatovávali z utrpení války a okupace. Radost z vítězství a osvobození vlasti byla zkalena přinesenými ztrátami na životech a také na zdraví mnohých vojáků, kteří válku přežili. Mnoho kamarádů se nevrátilo z války

domů, mnoho jich zůstalo v Československu. Chyběla bývalá přirozená veselost a bezstarostnost mládí. Chyběla bývalá příslovečná česká chuť k práci. V očekávání reemigrace jsme všichni hospodařili tak, že jsme udržovali jen nejnужnější chod usedlosti. Na podzim roku 1946 jsme ještě oseli obvyklé plochy ozimů a ostatní půdu jsme alespoň zorali.

Na jaře 1947 jsme se vraceli do vlasti už s dvěma dcerkami, Miluškou a Tonicou. Zprvu jsme se usadili v Osoblaze. Po několika letech jsme přesídlili do Hněvotína u Olomouce, kde kromě mého tchána Borise byla usídlena většina moldavských, kteří zůstali ve vlasti od roku 1945.

Tenkrát v máji ...

5. května 2004 si branišovičtí občané na Znojemsku, zejména volyňští krajané, spolu s mnoha hosty ze sousedních obcí i vzdálenějších míst společně připomněli poslední dny druhé světové války i události, které tomu předcházely. Památka těch, kteří položili životy za naši svobodu na dukelském bojišti či jiných válečných místech, byla uctěna položením kytice k památníku padlých a projevem zástupce OV ČSBS ve Znojmě p. Šměšného a následně pak slavnostním shromážděním všech přítomných v sále kulturního domu. Zde účastníci vyslechli projev předsedy SČVP regionu Moravský Krumlov p. Alexandra Pichrta k 60. výročí nástupu volyňských Čechů do 1. čsl. armádního sboru v SSSR a 59. výročí ukončení druhé světové války. Starosta Obecního úřadu v Branišovicích p. Michal Zima ve svém projevu se zabýval významem úlohy matek v rodině a ve společnosti. Součástí májových oslav byl totiž i Den matek. Vždyť pojem „Matka“ úzce souvisí s událostmi před 60 lety. Koho jiného než matky se dotkla více zpráva, že její syn, či jiný blízký člověk padl v bojích, že se s ním již nikdy nesetká, neuslyší jeho hlas?

Po oficiální části oslav následoval kulturní program. A bez nadsázky lze říci, že uspokojil víc, než se očekávalo. Velice pěkně bylo vystoupení dětí z mateřské školky, stejně jako country-tanec dětí starších. A což teprve cimbálová muzika „Kasanica“ a amatérský pěvecký mužský sbor „Mužáci“ z Pohořelic, v němž účinkují zpěváci z Branišovic. Prokázalo se, že dobrý program lze připravit i bez finančně náročných profesionálních umělců. Ostatně to potvrdila i spokojenost většiny, téměř 200 přítomných občanů.

Pořadatelé úspěšně májové oslavy bylo Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel reg. Mor. Krumlov, OV ČSBS Znojmo, Obecní úřad Branišovice, Sbor dobrovolných hasičů i mnozí občané-jednotlivci. Všem, kteří se podíleli na přípravě a realizaci zdařilé akce, patří naše poděkování.

Václav Kačírek,
jedenatlet SČVP regionu MK

Publikace s volyňskou tematikou-pohlédnutí zpět a do blízké budoucnosti

Zajímá vás, kolik asi publikací s volyňskou tematikou bylo po roce 1945 vydáno? Mne to zajímalo, ale odpověď jsem neznal. Zpracoval jsem proto *Přehled literatury s volyňskou tematikou*, kterou jsme s dr. J. Vaculíkem doplnili a nyní jsou v něm uvedeny základní údaje o devětatřiceti knihách a brožurách, o devatenácti knižních kronikách, popisujících 37 obcí. Stručný kronik, uveřejněných v letech 1950 až 1952 v časopise Věrná stráž je uvedeno 15.

Přiznám se, že mne tento poměrně velký počet publikací příjemně překvapil. Bezděčně jsem si vzpomněl na to, jak v roce 1992 tajemník a předseda historické komise předložili

předsednictvu k posouzení a zajištění skromňoučké vydavatelský plán a někteří členové předsednictva je téměř okřikli aby „nefantazirovali“. Jsem rád, že skutečnost daleko překročila fantazii.

Zpracovaný *Přehled* ... jistě není úplný a měl by se proto dostat do rukou těm krajanům, kteří dovedou pomoci tento jeho nedostatek odstranit. Jak to ale zařídit? Jednoduše tak, že si ho na podzimní konferenci skuteční zájemci zdarma vyzvednou, ovšem proti závazku, že nejpozději do měsíce zašlou autorovi svá doplnění nebo stanoviska. K čemu to bude všechno dobré? Můžeme tím, například, profesionální spisovatele, historiky a publicisty upozornit na „pole jimi neorané“ a zároveň ocenit práci těch nadšenců, kteří publikace napsali a většinu z nich i vydali bez podpory „shora“.

Tolik k tomu poohlédnutí zpět a nyní něco o nejbližší budoucnosti.

V roce 1999 byla vydána kniha *Volyňští Češi v prvním a druhém odboji*, autorů J. Hofmana, V. Širce a Vaculíka. Vzbudila pozornost nejen krajanské veřejnosti a během tří měsíců byla rozebrána. Měla značné knižářské nedostatky (říkali jí „ta sešroubovaná“), ale přesto četní krajané písemně a ústně žádali pisatele, aby byla brzy vydána znovu. Její podstatné rozšíření si vyžádalo mnoho času a úsilí. Vychází proto až nyní, ale zato jako **dvoudílná** a má 450 stránek. Podtitul prvního dílu je **na frontách**, druhého dílu **v zázemí za 2. světové války**.

V roce 1995 vyšla brožura *Volyňští Češi -. základní informace*, autora J. Hofmana. Při příležitosti otevření v Podbořanech Muzea volyňských Čechů byla vydána (již počtvrté), aktualizovaná a rozšířená. Je vhodná pro první stručné seznámení nezasvěcených známých ale také vnučků a pravnuček se základními informacemi o volyňských Česích.

Prosím vedoucí regionů, aby na konferenci SČVP, která se letos bude konat, přežali uvedené knihy do komisního prodeje. Ženy, zajistěte si muže-nosiče. Je to snadnější a levnější dopravit knihy osobně, než je rozesílat poštou jednotlivcům.

V roce 1997 vyšla kniha *České písně z ukrajinské Volyně*, autorů J. Pospišila a V. Lohvinové, která je již rozebrána a poptávka na ni, sice nevelká, ale trvá. Vzhledem k svému rozsahu (580 stran) a tvrdé vazbě byly její pořizovací náklady kolem 320 Kč (prodávala se za 220, resp. 200 Kč). Tiskařská a knižářská technika pokročila a nyní je možné provést dotisk knihy za značně nižší cenu. Prosím vedoucí regionů, aby provedli **orientační průzkum, o kolik výtisků této knihy z dotisku by byl zájem** a sdělili mi to na konferenci. Podle výsledku zvážíme, zda bude účelné toto význačné dílo znovu vydat.

Jiří Hofman

„Peresypka“

Pořád se mi vracejí vzpomínky z dětství, proto bych velmi rád upoutal pozornost všech svých kamarádů z Teremna, zejména pak svého nejlepšího kamaráda Vladimíra Frose, na tento článek. Věřím, že si se mnou všichni rádi zavzpomínají na všechny ty „akce“, které jsme jako kluci prováděli. Musím se však přiznat, že za některé kousky se ještě dnes stydím a nepovažoval jsem je za správné.

V každé vesnici, kde byl větší počet kluků, se vždy utvořila parta, které obvykle velel významný jedinec, který měl i svého zástupce. Tato parta bývala dominantní a určovala, jaké akce se budou provádět. Neuposlechnutí takového rozhodnutí nebo i jiný přestupek se dosti tvrdě trestal. Byla to zminěná „peresypka“.

Provinciile uchopilo několik kluků, položili ho na zem, sundali mu kalhoty s trenýrkami, na holé tělo se nalilo několik litrů vody a zasypalo pískem. Pak se kalhoty znovu navlékly. Nešťastník odešel domů s velkým plácem.

Dodnes se dívím, že nám rodiče takto postiženého kluka nepřišli ušetřit pořádný výprask.

Další velkou atrakcí bylo brodit se a slídit v rybníce, porostlém rákosím, po hnízdech vodních ptáků a bohužel často i vybírat jejich vajíčka. Vím, že to nebylo správné.

Na co jsme se velmi těšili, byl Masopust. V různých maskách jsme se vydali od domu k domu, kde jsme byli obdarováni koláči nebo několika groši. V jednom z takto navštívených domů jeden z nás (nebudu raději uvádět jeho jméno) ukradl z trouby upečenou kachnu a hodil ji do pytle mezi ostatní dary. To je to, za co se ještě dnes stydím. Byl to opravdu nejhanebnější čin, kterého se naše parta dopustila. Jinak jsme byli zcela normální. Na Velikonoce jsme pomlázku vymrškali skoro celou vesnici. Užili jsme si mnoho legrace a výslužka byla opravdu velká. Když jsme si chtěli vydělat na zmrzlinu, tak jsme chodili na dvůr pana Lukáše, kde byl vybudován kuželnic. Každou neděli odpoledne se tam scházeli v podstatě naši otcové, kteří nám dali deset grošů za to, že jsme jim vraceli koule a stavěli poražené kuželky.

Toto bylo několik vzpomínek na naše dětství na Volyni, které bylo stejně opravdu překrásné.

Ing. Zdeněk Damašek, Praha

Hlásí se Michalovka

Kdybyste si dali tu práci a prolístovali minulá čísla Zpravodaje, zjistili byste, že zprávy z minulosti naší vesničky poblíže Rovna na Volyni i z přítomnosti michalovských rodáků jsou téměř nulové.

To ale vůbec neznamená, že by se nic nedělo. Obyvatelé Michalovky žili na Volyni těsně spojení přátelskými a příbuzenskými pouty, byli hluboce zakotvení v protestantství a není jejich vinou, že se po návratu do vlasti nemohli setkávat ve větším množství tak, jak by si to přáli. Zato v posledním desetiletí se to bohatě vynahrazují. Dokladem toho jsou dva společné zájezdy do rodné vesnice, na které všichni rádi a vděčně vzpomínají, a v poslední době každoroční setkávání většinou v Zati.

Letos jsme se poprvé sjeli v Dobrošanech, první říjnovou sobotu. Byl to výborný nápad spojit naše setkání s návštěvou historické radnice, kde, jak známo, se natrvalo usídlila výstava Osudy Čechů z Volyně. Letošní setkání mělo ještě jednu mimořádnou jínakost: organizační skupina oslovila pana Ing. Jiřího Hofmana s cílem pozvat ho na naše setkání a požádat ho o odborný výklad a průvodcovskou roli v muzeu. Přestože jeho čas je naplněn mnoha povinnostmi, slíbil, že přijede, a slib také splnil a za to mu patří náš dík.

Letos tedy žádný jiný program naše setkání nemělo, jen jsme si připomněli několik jubilatů mezi námi a ti, co právě nebyli v muzeu, se těšili ze vzájemných rozhovorů a pochutnávali si na dobrůtkách, které ve velkém množství a v nejvyšší kvalitě trůnily na stolech. O touse po pravidelných setkáních svědčí nejen to, že nás opět bylo téměř sedmdesát, ale i to, že na otázku, zda i příští rok máme opět plánovat setkání, se ozvalo sborové ano.

Drahozlava Rut Nývltová

Nemoc je společným nepřitelem lékaře i pacienta ...

(Tento článek přetiskujeme z Pohořelického Zpravodaje-redakce)

Do podzimního vydání Pohořelického Zpravodaje jsem pro vás jedno příjemné nedělní odpoledne zpodobila MUDr. Josefa Hrabovského, člena městské rady, ale hlavně lékaře, který své pacienty léčí ve Smolině a Hustopečích a který ve mně vždýcky z nějakého záhadného důvodu vyvolával představu váženého rodinného doktora z první republiky. Doufala jsem, že během našeho rozhovoru přijdu na to, proč tomu tak je, ale přestože jsme se dotkli všelijakých témat, od umění po telepatii, až samozřejmě po zdraví a medicínu, na tuto záhadu jsem nepřišla ... Pojďte se mnou nyní proniknout do lékařského nitra ...

Poprvé si malý Pepa uvědomil, že chce být lékařem, když chodil do páté třídy základní školy a psal slohovou práci na téma „Čím chci být“. A od té doby za svým cílem šel. Nebylo to vůbec lehké, v šestnácti letech mu zemřel otec a maminka neměla peněz

na zbytek. Když se dostal na medicínu, na Univerzitu Jana Evangelisty Purkyně v Brně, musel dobře studovat, aby dostal prospěchové stipendium a mohl si zaplatit knihy. Také chodil na brigády, hlavně po nocích, a později pomáhal i na fakultě při praktických, například na pitvě. Ze všech lékařských oborů ho nejvíce zaujala kardiologie, pravděpodobně i proto, že oba rodiče měli nemocné srdce a otec na srdeční selhání dokonce zemřel. Po studiích měl už novopečený lékař domluvenou i stáž v Turíně, ale bohužel se mu nepodařilo, jak už to bylo v té době časté, do Itálie vycestovat, a tak se začal věnovat dráze obvodního lékaře. Na kardiologii rovněž nezanevřel, pořád se o ni zajímá, a když se jí nemůže věnovat prakticky, tak alespoň teoreticky. Aby se své vysněné oblasti medicíny alespoň trochu přiblížil, dělá sám drobné chirurgické zákroky.

O komunistické medicíně říká, že byla velice těžkopádná, až po převratu se zjistilo, co všechno lze léčit a jak a jaké zákroky dělat. Což neznamená, že dnes by byla situace ideální. Naopak, během naší rozpravy jsme se dotkli několika témat, která jsou podle doktora Hrabovského velmi nešťastně vyřešena. Co například odsuzuje na naší medicíně je, že zabývá se starší nemocí lidí v nemocnici důstojnosti, a ti pak zemřou hlavně proto, především jako následek toho, že hodnota jejich života je najednou zpochybněna. Proto by měl stát všemožně podporovat dožití starších členů domácnosti v rodinách.

Dalším negativem je izolovanost jednotlivých oborů. Nemoc není viděna jako systémová chyba, ale jako porucha jedné součástky. Každé odvětví tedy léčí jen to svoje a nebere v úvahu možné příčiny „poruchy“, ani její provázanosti s dalšími problémy v organizmu. Sám MUDr. Hrabovský chápe nemoc jako poruchu harmonického stavu organizmu, kdy selžou kompenzační systémy, které má organizmus k dispozici. U každého se pak selhání těchto systémů projevuje jinak, a proto musí lékař kromě svých znalostí a úsudku používat ve velké míře (kolikrát až z 90 %) i intuici. V medicíně není nic jistého, a tak „často i doma trnu, jak to s kterým pacientem dopadne“.

Každý pacient, který přichází k lékaři do ordinace, však s sebou přináší i negativní energii, a naopak zase lékař rozdává energii pozitivní. Proto je třeba, aby se touto energií někde nějak „nabíjel“. Jak to dělá doktor Hrabovský? Harmonii hledá v umění - sochách, obrazech i historii. Rád se prochází po galeriích, navštívil Londýn, Mnichov, Florence, Louvre ... velmi rád má ale i naše umění, například Alfonse Muchu a jeho Slovanskou epopej. Nejen to, rád má také přírodu, hory, rád jezdí na kole a lyžuje.

Jak je již poznat z citátu v úvodu článku, nejdůležitější je pro MUDr. Hrabovského spolupráce pacienta s lékařem. Každý dospělý je zodpovědný sám za sebe a za své zdraví a tak jako investuje čas a peníze do svého domu nebo auta, by měl také investovat do svého těla. Jistě, dnes už všichni víme, co bychom měli a neměli jíst, že bychom měli sportovat atd., ale ve společnosti, ve které žijeme, je povědomí o zdravém způsobu života ovlivňováno a zkracováno především médií. Doktor Hrabovský byl rozhořčen televizní reklamou, která nabádá lidi, aby pili víno na váze, protože je to pro ně výhodnější. A tento příklad není rozhodně výjimkou. Překvapí vás, že i v Ugandě mají děti ve školách zdravotní výchovu, kde se dovídájí o AIDS nebo zloutence a parazitních nemocích, ale také o hygienických a stravovacích návycích? Myslíte, že naše děti nic takového nepotřebují? ...

Ve spojitosti se zdravými stravovacími návyky nemohu zmínit chválu, které se od MUDr. Hrabovského dostalo olivovému oleji, díky kterému mají Španělé, Italové a Řekové nejnižší výskyt kardiovaskulárních chorob v Evropě. Jako potravina je to hotový poklad, snižuje hladinu cholesterolu a vůbec blahodárně působí na lidský organismus. Pravda, jeho chuť je dosti vzdálena od našeho starého, dobrého sádku, ale mohu vás ujistit, že olivového oleje si můžete dát co hrdlo ráčí, a žádný odborník na výživu, ani ten nejpřísnější, vám neřekne půl slova.

Možná se budete divit, ale naše povídání se stočilo i na různé léčitelské a alternativní způsoby medicíny, a možná se budete divit ještě víc, že doktor klasické medicíny se jim nebrání. Nejdůležitější je ale podle něj vždýcky střídavý přístup a nejlepší kombinace obou způsobů. Bohužel má sám mnoho špatných zkušeností, kdy pacient zemřel jen kvůli špatné péči léčiteli. I přesto ví, že někteří lidé mohou mít zvláštní, ostatním nepochopitelné schopnosti, tak jako například kočky nebo psi - kočky prý si lehnou na patologní místo a psi zase rozhodně ne. Takže přistě, až budete přemýšlet, kam umístit postel, abyste sladce spali celou noc, pozvěte si na návštěvu čtyřnohých návštěvníky.

Nejhorší ale je, že lidé jsou ochotni těmto léčitelům platit velké částky, zatímco zdravotnickou péči chtějí mít zadarmo. Je celkem pochopitelné, že když lékař dostává peníze od pacienta, kterého má v tu chvíli před sebou, bude si pacient mnohem více vědom těch drobností, které tolik rozhodují úsměv, milé slovo, příjemné vystupování, ochota. Na druhou stranu, pacienti, kteří si za zdravotní péči platí, se více zajímají o své zdraví a svým lékařům i více pomáhají.

Když jsem tak pana doktora Hrabovského poslouchala, bylo mi jasné, že svůj život medicíně obětoval. Absolvoval náročné studium a vzdělávat se musí vlastně stále, z knih, časopisů a na školních. Když jsem se ho ptala, zda nelituje toho, co si vybral za povolání, a jestli by se rozhodl jinak, kdyby se vrátil zpět do dětství, řekl mi jednu krásnou větu: „Já bych litoval toho, kdybych to dělat nemohl.“ Určitě si, stejně dobře jako já, dokážete představit všechny ty stinné stránky této profese a teď nemyslím „pouze“ noci probdělé nad knihami, a přesto Vám lékař s dvacetiletou praxí řekne tuto větu. Napadá mě jedině. Poslání. Poslání pomáhat člověku. Obětovat svůj život pro jiné, pro ty, co to potřebují. Vzpomeňte si na to přistě, až budeme čekat v jakékoliv ordinaci ...

Přestože mi pan doktor Hrabovský tak moc připomíná onoho prvorepublikového rodinného lékaře, obávám se, že se asi netěší stejné vážnosti, jako by se těšil tehdy. Dnes už vážnost zkrátka není v módě. Přesto, nebo právě proto mu chci popřát, aby té vážnosti a respektu k jeho náročnému povolání bylo co nejvíce a prohraných bitev s nemocí samozřejmě co nejméně. -ref-

Volyňští Češi při stavbě a obnově komunikací v Karpatech a na Slovensku

Stavba a obnova silnic a cest byla jednou z důležitých bojových činností ženíjního vojska a později i silničního praporu 1. čs. armádního sboru.

Význam průjezdných silnic a cest byl zvláště důležitý v horách, a to nejen v Karpatech, ale později na celém Slovensku. Toho si byl vědom i nepřítel a proto prováděl ničení a zaminování mostů a můstků, vytváření obrovských nálevků na silnici, které měly průměr více jak patnáct metrů a hloubku 6-8 metrů. Většinou bylo vytvořeno několik nálevků vedle sebe a celá překážka tvořila jeden celek. V místech, kde silnice vedla kolem skály, vytvářel skalní závaly. Pomocí trhaviny strhával skalní stěnu, která potom masou kamení a hlíny zavalila silnici. Byly zatraseny úseky silnice v délce 40-50 metrů. V místech, kde silnice probíhala lesem, vytvářel stromové závaly. I tyto závaly byly zaminované různými způsoby a typy min. Objevily se i různé nástrahy, spojené s minami nebo samostatně. Stejně tak ničil silnici probíhající v náspěch. Téměř neodstranitelné byly překážky na silnicích, probíhajících v serpentínách na svahu pohorí. Tam obrovskými náložemi trhaviny, umístěných v podkopec strhával celé svahy hor včetně několika zatáček silnice.

Celý tento systém ničení silnic a na Slovensku i železnice zvyšoval zaminováním. Byly to tisíce protitankových, protipěchotních, protidopravních a časovaných min a nástrah. Časované miny vážící 50 i více kg trhaviny umístoval za podpory ničených mostů.

Přes rozsáhlé ničení a zatrasení musely být silnice a cesty průjezdné pro přesuny dělostřelectva a automobilní techniky. Na průjezdnosti komunikací záležel úspěch útočících vojsk.

Úkol pro ženíjní praporek 1. a 3. čs. brigády a 1. čs. ženíjní sborový prapor byl urychleně obnovit průjezdnost většiny silnic a cest a umožnit tak podporu útočících pěších jednotek technikou.

V této fázi boje většinou ženíjních rot a čet velitelů volyňští Češi, absolventi ženíjní důstojnické školy. Stejně tak většinou mužstva tvořili chlapi z Volyně. Později, jak jejich řady řídily, byly rotami a četami doplňovány Slováci a Podkarpatskými Rusy.

Odtarasování, stavba a obnova silnic byla prováděna v několika sledech. První sled tvořil ženíjní průzkum, druhý sled byl odminovací, třetí a další sledy tvořilo hlavní jádro ženíjních rot, které prováděly odtarasování, stavbu mostů, zasypávání nálevků nebo jejich přemostování dřevěným výpomocným mostem. Významným úkolem ženíjního vojska bylo zabezpečení přechodu řek a říček, větší stavbou mostů na plovoucích a pevných podporách. Při plnění úkolů se četly a rotly překračovaly a tak byla zabezpečena práce na velkých

úsecích a hlavně urychleně zabezpečena jejich síjzdnost.

Volyňští Češi v této náročné ženíni činnosti plně obstáli. Postupně jak jednotlivé úseky byly obnoveny, byly využity děllostřelectvem a zásobovacími automobily a tak umožněn další boj v hloubce nepřátelské obrany.

Jako volyňský Čech jsem byl hrdý na své krajany, příslušníky 3. ženíni roty, kteří s takovým elánem se pouštěli do úkolů, které vyžadovaly vedle fyzické zdatnosti i odborné technické znalosti. Byla to nebezpečná práce, která vyžadovala i osobní statečnost. Každý zářar byl propojen nejen minami, ale i systémy výbušných nástrah, které byly určeny k ničení ženístů.

Ještě dnes vzpomínám na odtarasování, stavbu a obnovu silnic cest v Karpatech, Branisku, Velké a Malé Fatře a nespočet jiných úseků. Také řeky Ondava, Váh a Morava jsou mi blízké. Ještě dnes si vzpomínám a vybavuji jednotlivce z řad volyňských Čechů, Slováků a Rusínů. Slavnostní přehlídkou v Praze před prezidentem republiky a velitelem 1. čs. armádního sboru pro nás tato nebezpečná práce nekončila. Bylo to plošné odminování rozsáhlých ploch bojišť, aby i na tomto území konečně zavlád mírový život. Volyňští Češi i tento úkol splnili se ctí.

Miroslav Novák

Zprávy z regionů ...

Region Litoměřice

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel regionu Litoměřice uskutečnilo dne 1. 10. 2004 Václavské posvícení se vzpomínkou akcí 60. výročí Karpatsko-Dukelské operace. Konalo se v restauraci bývalé budovy vojenských staveb. Vzpomínalo se na založení samostatného demokratického státu v r. 1918 T. G. Masarykem, vysvobození z područí Rakousko-Uherska. Rozvoj a vývoj do r. 1938 opuštěním spojenců Anglie, Francie i Polska. Ustoupením odporu proti Německu nastala poroba protektorátu Čechy a Morava do r. 1945, kdy došlo k porážce fašistického Německa. Spolu s armádou SSSR bojovali volyňští Češi za cenu velkých obětí u Dukly.

Účastníci těchto bojů vyprávěli zážitky tragické, smutné, ale i humorné z doby, kdy překonávali nejhorší utrpení... Žijící veteráni vzpomínali na soudržnost a jednotu, která je dosud neopustila. Tak žili i na Volyni.

V projevu vystoupili krajan Josef Kozák, Václav Kuchyňa, krajan Votrubová a krajan Rostislav Ornst od Černobylu. Jednota a soudržnost volyňských Čechů, účastníků Karpatsko-Dukelské operace by měla být oceněna a dána za vzor všem občanům našeho státu v době současné i budoucí.

Všem organizátorům tohoto setkání se zajištěním občerstvení, posvícenských koláčků, kávy, čaje a obědů se vzornou obsluhou pracovníků restaurace patří náš dík!

Bohumil Škrabal

Region Karlovy Vary

Oznamujeme všem členům regionu, že naše beseda na konci listopadu odpadá z technických důvodů (volby).

Sejdeme se, jako obvykle, v říjnu 2004 a potom až v lednu 2005.

Helena Horáková, ved. regionu

NAŠI JUBILANTI ...

Region Chomutov

14. 10. t. r. se dožil 86 let člen našeho regionu, příslušník Svobodovy armády, pan Hykkan Boris z obce Ploska na Volyni, bytem v Kadani. 15. 11.

se dožívá 91 let pan Mikal Alexandr ze Straklova na Volyni, bytem v Droužkovicích, také příslušník Svobodovy armády. 13. 11. se dožívá 85 let též příslušník této armády pan Kalcovský Josef z Mírohoště na Volyni, bytem v Praze, a 6. 12. oslaví své 85. narozeniny pan Průšek Vladimír z Hulče na Volyni, bytem v Kadani, příslušník východní armády. 3. 12. oslaví své kulaté narozeniny naše členka paní Němcová Olga z Varkovič na Volyni, bytem v Chomutově.

Všem jubilantům do dalších let přeje hodně zdraví a štěstí

Jiřina Kačerová a jednatel J. Roller

Region Litoměřice

V tomto regionu se dožívají ve IV. čtvrtletí významného životního jubilea tyto naši členové:

65 let 27. 10. Král Vladimír z Volkova, byt. Kostomlaty n. L.

70 let 6. 11. Kyselová Tamara ze Zdobunova, byt. Štětí

75 let 4. 10. Dědková Jarmila z Mírohoště, byt. Měcholupy, 19. 11. Beneš Václav z Nivy Hubinské, byt. Litoměřice a 22. 11. Bártová Nina ze Zdobunova, byt. Litoměřice.

80 let 1. 10. Votrubová Raisa z Kněhyněk, byt. Lovosice.

81 let 8. 10. Pojmanová Anna z Mírotina, byt. Opárno, 14. 10. Tintěrová Melanie ze Zavidova, byt. Hoštka, 15. 11. Bílková Olga ze Straklova, byt. Litoměřice a 10. 12. Ružbacká Evženie z Volkova, byt. Litoměřice 83 let 22. 10. Opočenský Vladislav z Boratína, byt. Chotiněves, 2. 11. Prokupková Marie z Hájenky, byt. Hrušovany a 20. 11. Šíková Evženie z Ozerán, byt. Litoměřice.

84 let 5. 11. Štěpánek Boleslav z Teremna, byt. Litoměřice.

85 let 18. 10. Stehlík Dobroslav z Jadvipolu, byt. Chotiněm.

89 let 17. 12. Bohatec Miloslav z Boratína, byt. Vrbice.

91 let - 13. 12. Chudobová Marie z Boratína, byt. Úštěk.

97 let 1. 11. Štěpánek Karel z Teremna, byt. Soběnice. Všem jubilantům přejeme hodně zdraví do dalších let.

Za výbor regionu

vedoucí krajan Kozák

Region Domažlice

Krajané, kteří se dožili a dožívají životních výročí ve III. a IV. čtvrtletí

4. 8. 77 let Vojtůková Marie, Dolinka, Polžice. 15. 8. 82 let Kabrtová Věra, Dolinka, Meclov. 15. 8. 83 let Diviš Vladimír, Zikmundovka Ivaniče, Polžice. 18. 8. 83 let Ríglavá Anna, Maštenice, Nyřany. 22. 8. 73 let Holoubek Rostislav, Nove Ivaniče, Horšovský Týn. 8. 9. 67 let Biňovcová Marie, Kopče, Trutnov. 10. 9. 68 let Benešová Evženie, Račín, Poběžovice. 14. 9. 90 let Šubrtová Libuše, Ivaniče, Polžice. 15. 9. 83 let Drbohlavová Antonie, Palče, Horšovský Týn. 20. 9. 67 let Volný Jiří, Olšanka, Pivoň. 21. 9. 55 let Mužíková Naďa, Hlinsko, Poběžovice. 1. 10. 71 let Kurcová Marie, Dolinka, Srby. 1. 10. 78 let Kroupa Václav, Ivaniče, Meclov. 10. 10. 74 let, Krejbič Boris, Ivaniče, Meclov. 24. 10. 83 let Nechvalová Marie, Moldava, Podcurkov, Hostouň, 1. 11. - 58 let Šnebergerová Marie Budař - Skočice. 6. 11. 83 let Hajznerová Emilie, Lipiny, Ostromeč. 6. 11. 72 let Řeháková Anna, Kupičov, Líně u Plzně. 14. 11. 80 let Kroupa Vladimír, Ivaniče, Plzeň. 15. 11. 61 let Drbohlav Vlastimil, Palče, Horšovský Týn. 20. 11. 68 let Škardová Antonie, Andrejevka, Blížejov. 20. 11. 78 let Vokačová Anna, Ivaniče, Horšovský Týn. 20. 11. 80 let Řeháková Nina, Kopče, Horšovský Týn. 25. 11. 82 let Vich Josef, Krušinec, Žitomír, Horšovský Týn. 2. 12. 61 let Ledvina Vladimír, Ivaniče,

Horšovský Týn. 16. 12. 78 let Skřivanek Vladimír, Olšanka, Třemešné.

Všem jubilantům zdraví, štěstí, spokojenost a hodně životní pohody do dalších let za region přeji

Naďa Pytelková a Vladimír Ledvina

K přání jubilantům se připojuje i redakce Zpravodaje

NAŠE ŘADY OPUSTILI ...

Region Litoměřice

IV. 2004 Pavelková Helena z Mírohoště, byt. Velký Osek.

VI. 2004 Sazeček Václav z Mírotina, byt. Lovosice.

VII. 2004 Hodýsová Helena z Mírohoště, byt. Litoměřice.

VIII. 2004 Brabenec Josef, Milešov.

Upřímnou soustrast pozůstalým vyjadřuje za region krajan Kozák

Region Karlovy Vary

Dne 22. 4. t. r. zemřela ve věku 83 let naše krajanka pí Božena Domanská z Volkova, bytem v Ostrově n. O. Budiž jí země lehká!

Za region H. Horáková

Region Frýdlant

Dověděli jsme se smutnou zprávu od rodiny, že zemřela 30. 8. naše nejstarší členka paní Věra Kosková ve věku 97 let.

Region Frýdlant v Č. projevuje členům rodiny upřímnou soustrast.

Dne 27. 9. zemřel ve věku 88 let náš dlouholetý člen Alexandr Březinský, pocházel z Českého Hulína.

Za výbor severomoravského regionu upřímnou soustrast.

Vladimír Samec

Region Praha

7. června 2004 nás opustila všemi oblíbená Liduška Horáková roz. Studničková. Zemřela po velmi krátké nemoci, leč další chronické nemoci získané během války trápení Lidušku dlouhá léta.

Narodila se v Kyjevě 16. března 1927 v české rodině. Jako velmi mladičké děvče se přihlásila do československé jednotky. Když jí bylo 17 let, byla zařazena do paradesantní brigády v Jefremově. Po přesunu do Proskurova prodělala základní vojenský, spojařský a paradesantní výcvik. Po vypuknutí Slovenského povstání byla brigáda přesunuta do Přemysla a odtud ke Krosnu. U Novosielcu byla brigáda zařazena do bojů jako pěší jednotka. Ale již koncem září a během prvních dnů října 1944 byla brigáda letecky přemístěna na pomoc Slovenskému povstání ke Zvolenu. Liduška letěla s ostatními. Po nezdařeném ukončení povstání, když byli letecky přemístěni raněni do týlu, bylo Liduše nabitno, aby letěla s nimi. Odmítla s poznámkou, že bude třeba, aby někdo mohl v případě potřeby ošetřovat raněné a nemocné. Několikrát prožila napadení jejich skupiny Němci. Pak nastal strastiplný přesun přes Němci obsazené území a pak za krutých podmínek v dešti, sněhu a mrazu horami na osvobozené území. Po válce se provdala a šťastně žila až do své smrti se svou rodinou. Budeš nám, Liduško, chybět, budeme na Tebe stále vzpomínat.

Za region Praha Irena Malinská

S projevem upřímné účasti všem pozůstalým se připojuje i redakce Zpravodaje

DARY DOŠLÉ NA KANTO Sdružení - Září 2004

Region Praha: DS Praha 200 Kč.

Region Žatec: Václav Valoušek, Stekník 200 Kč.

Region Chomutov: Marie Menčíková, Údlice

1000 Kč a Emilie Pelcová, Klášterec n. Ohří 100 Kč.

Region Moravský Krumlov:

Božena Drobiličková, Pohořelice 50 Kč.

Všem dárcům ze srdce děkujeme!

Důležité upozornění! Jelikož se mnozí dotazy dárců na název a číslo konta Sdružení, rozhodli jsme se, že tento údaj budeme uvádět v každém čísle Zpravodaje.

Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha. Číslo konta: 000000-1937591369/0800, Čs spořitelna a.s. - Rytířská 29, Praha 1. Dary můžete posílat i na adresu hospodářky Sdružení: Marie Nečasová, Svidnická 509, 181 00 Praha 8, tel.: 233 550 070.. Prosíme čtenáře, aby nás neupomínali o zveřejnění darů-dary můžeme uveřejnit teprve po obdržení účetního dokladu!! Krajané! Neposlajte v žádném případě peněžní dary na adresu redaktorky! Díky za pochopení. Záležitosti týkající se evidence členů - změny adres, přihlášky nových členů - ukončení členství a veškeré dotazy toho se týkající zasílejte na adresu: Antonie Kramná, ul. Černého 513/5, 182 00 Praha 8,

Tiráž: Zpravodaj vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřeby svých členů. Za obsahovou náplň odpovídají jejich autoři. Vychází jako občasník. Šéfredaktor: Věra Latzelová. Příspěvky nejsou honorovány, nevyžádáné rukopisy se nevracejí. Příspěvky zasílejte do 3. každého měsíce na adresu: Věra Latzelová, Slapská 1910/6, 100 00 Praha 10. Podávání novinových zásilek povoleno Česká pošta, s.p. odštetným závodem Praha č.j.nov. 5400/95 ze dne 8. 8. 1995. Toto číslo vyšlo: 20. 10. 2004